

TM137 Sunde og aktive byrum til ældre samt relevant tekst fra udmøntningsnotat

Kategorisering	
Need to	
Fastholdelse/rekruttering	
Rettidig omhu	
Specifik udfordring	
Bevillingsudløb	
Henvist sag	
Bestilt af politisk parti	x
Bestilt af fagudvalg	
Bestilt administrativt	

Resumé

Budgetnotatet indeholder to scenarier til etablering af flere sunde og aktive byrum inden for de allerede eksisterende byrum til seniorer og ældre. Der bliver opstillet relevant byrumsinventar, der kan understøtte et sundt og aktivt senior- og ældreliv med fokus på fællesskab, naboskab og fysisk aktivitet.

- Scenarie 1: Afprøvning af tre koncepter i byrummet
- Scenarie 2: Afprøvning af fem koncepter i byrummet

Scenarierne er gensidigt udelukkende.

Baggrund

Der er til forhandlingerne om Budget 2025 bestilt et budgetnotat om sunde og aktive byrum med nærhed til seniorklubber og aktivitetscentre - eller andre steder, hvor der færdes mange seniorer og ældre.

Indhold

Sunde og aktive byrumskoncepter

Med projektet etableres og afprøves sunde og aktive mindre testbyrum i de eksisterende byrum primært i nærhed til seniorklubber og aktivitetscentre - eller andre steder, hvor der færdes mange seniorer og ældre. Ved udvælgelsen af placeringer i byen vil der tages hensyn til almene boligområder. Etableringen af disse byrum vil ske ved udvikling og afprøvning af koncepter for sammensætning af byrumsinventar, der kan understøtte seniorers muligheder for øget sociale og fysiske aktiviteter i byrummet.

Eksempler på byudstyr, der understøtter social sundhed, er spil og opholdsmøbler samt byudstyr, der giver mulighed for at bruge byen på trods af fysiske begrænsninger som følge af f.eks. handicap, sygdom eller alder. Eksempler på byudstyr, der understøtter fysisk aktivitet, kan være træningsudstyr, spil eller andre siddemøbler, der giver mulighed for at holde hvil under fysiske aktiviteter eller ved transport mellem hjem og aktiviteter i seniorklubber og aktivitetscentre.

Der er afsat etableringsmidler til testperioden i 2025-2027. Projektet gennemføres med inddragelse af Lokaludvalg, Ældrerådet, Handicaprådet og Sundheds- og Omsorgsforvaltningen. Der trækkes på erfaringerne fra opsætningen af de ældrevenlige

bænke i byen i forhold til placeringerne. Udvælgelse af byudstyr bliver baseret på inspiration fra f.eks. Sundhedsstyrelsens idekatalog *'Brugbare byer for seniorer'*. Der skal som konsekvens af etableringen afsættes varige driftsmidler til renholdelse og vedligeholdelse af byudstyret. Der afsættes midler til at gennemføre konceptudviklingen og etableringen af de fem byrum, herunder midler til projektledelse i Teknik- og Miljøforvaltningen.

Desuden afsættes midler til inddragelse, afprøvning og evaluering i samarbejde med byens ældre borgere. Dette forventes gennemført med brug af ekstern konsulent.

Projektet kan skaleres ved at etablere færre eller flere byrum. Såfremt initiativet ønskes opskaleret, skal der afsættes midler over flere år.

Projektet har ikke konsekvenser for antallet af træer, cykel- eller bilparkeringspladser.

Scenarie 1. Afprøvning af tre koncepter i byrummet

Scenariet indeholder etablering og afprøvning af tre testbyrum i de eksisterende byrum. Etablering gennemføres i 2025 og afsluttes med udarbejdelsen af en anbefaling af koncepter og forslag til flere placeringer. Teknik- og Miljøforvaltningen evaluerer tiltagene i 1. halvår 2027. Teknik- og Miljøudvalget og Sundheds- og Omsorgsudvalget forelægges en sag vedr. koncepter og mulige andre placeringer samt evaluering af de eksisterende tiltag medio 2027. Hvis evaluering viser, at de opsatte byrum har begrænset effekt og skal nedtages, betales nedtagelsen fra de resterende driftsmidler i 2027, og de varige driftsmidler tilgår kommunkassen.

Scenarie 2. Afprøvning af fem koncepter i byrummet

Scenariet indeholder etablering og afprøvning af fem testbyrum i de eksisterende byrum. Etablering gennemføres i perioden 2025-2026 og afsluttes med udarbejdelsen af en anbefaling af koncepter og forslag til flere placeringer. Teknik- og Miljøforvaltningen evaluerer tiltagene i 1. halvår 2027. Teknik- og Miljøudvalget og Sundheds- og Omsorgsudvalget forelægges en sag vedr. koncepter og mulige andre placeringer samt evaluering af de eksisterende tiltag medio 2027. Hvis evaluering viser, at de opsatte byrum har begrænset effekt og skal nedtages, betales nedtagelsen fra de resterende driftsmidler i 2027, og de varige driftsmidler tilgår kommunkassen.

Økonomi

Tabel 1. Oversigt over aktiviteter på alle styringsområder, scenarie 1

Aktiviteter i forslaget (1.000 kr. - 2025 p/l)	Styrings- område	2025	2026	2027	2028	I alt
Scenarie 1. Afprøvning af tre koncepter i byrummet						
Etablering af koncepter og tre test byrum	Service	2.731				2.731
Inddragelse, afprøvning og evaluering af byrum	Service	300	100	100		500
Afledt drift og vedligehold	Service		150	150	150	450
Udgifter i alt, scenarie 1		3.031	250	250	150	3.681

Tabel 2. Oversigt over aktiviteter på alle styringsområder, scenarie 2

Aktiviteter i forslaget (1.000 kr. - 2025 p/l)	Styrings- område	2025	2026	2027	2028	I alt
Scenarie 2. Afprøvning af fem koncepter i byrummet						
Etablering af koncepter og fem test byrum	Service	2.731	1.320			4.051
Inddragelse, afprøvning og evaluering af byrum	Service	300	100	100		500
Afledt drift og vedligehold	Service		187	250	250	687
Udgifter i alt, scenarie 1		3.031	1.607	350	250	5.238

Risikovurdering

Den overordnede risikovurdering er, at initiativet vurderes at være ukompliceret.

Bevillingstekniske oplysninger

Tabel 3. Udgifter på alle styringsområder, scenarie 1

1.000 kr. - 2025 p/l	Ud- valg	Bevilling	2025	2026	2027	2028	I alt	*
Serviceudgifter								
- Udførsel	TMU	1000 - Ordinær drift	2.480				2.480	2.480*
- Udgifter til byggherreorganisation	TMU	1000 - Ordinær drift	551	100	100		751	751*
Serviceudgifter i alt			3.031	100	100	0	3.231	3.231*
Afledte serviceudgifter								
- Vedligehold og afledt drift	TMU	1000 - Ordinær drift		150	150	150	450	
Afledte serviceudgifter i alt			0	150	150	150	450	

Tabel 4. Udgifter på alle styringsområder, scenarie 2

1.000 kr. - 2025 p/l	Ud- valg	Bevilling	2025	2026	2027	2028	I alt	*
<i>Serviceudgifter</i>								
- Udførsel	TMU	1000 - Ordinær drift	2.480	1.320			3.800	3.800*
- Udgifter til bygherreorganisation	TMU	1000 - Ordinær drift	551	100	100		751	751*
Serviceudgifter i alt			3.031	1.420	100	0	4.551	4.551*
<i>Afledte serviceudgifter</i>								
- Vedligehold og afledt drift	TMU	1000 - Ordinær drift		187	250	250	687	
Afledte serviceudgifter i alt			0	187	250	250	687	

Øvrige tekniske oplysninger

Bydel

Bydækkende: ☒											
Bispebjerg	☐	Indre by	☐	Vesterbro/Kgs. Enghave	☐	Valby	☐	Amager Øst	☐	Udenbys	☐
Nørrebro	☐	Østerbro	☐	Brønshøj/Husum	☐	Vanløse	☐	Amager Vest	☐		
Adresse		Bydækkende									

Høring

Har budgetnotatet været i høring?	Ja	Nej
Ejendomsfaglig høring i TEo/ByK/KEID		X

Tidligere afsatte midler

Der blev ved Budget 2020 afsat 5,0 mio. kr. til 500 nye ældrevenlige bænke fordelt over hele byen. Der blev ved Budget 2024 afsat 6,0 mio. kr. i anlæg til 500 nye ældrevenlige bænke fordelt over hele byen.

1.000 kr., løbende p/l	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Budgetaftale 2020	5.000							
Budgetaftale 2024					1.150	2.400	1.800	600
Afsatte midler i alt	5.000	0	0	0	1.150	2.400	1.800	600

Henvisninger

[Brugbare byer for seniorer - Forebyggelse blandt ældre - Sundhedsstyrelsen](#)

Udmøntning af bevilling til grønne initiativer og byrum

Notatet fremlægger plan for udmøntning af de midler til grønne initiativer og byrum, som blev besluttet med Budget 2025. Relevant aftaletekst fra Budget 2025:

Fem ældrevenlige byrum

Der etableres fem ældrevenlige byrum i eksisterende byrum primært i nærhed til seniorklubber og aktivitetscentre - eller andre steder, hvor der færdes mange seniorer og ældre. Ved udvælgelsen af placeringer i byen vil der tages hensyn til almene boligområder. Etablering gennemføres i perioden 2025-2026 og afsluttes med en evaluering. Eksempler på byrumsudstyr, der understøtter social sundhed, er spil og opholdsmøbler samt udstyr, der giver mulighed for at bruge byen på trods af fysiske begrænsninger som følge af f.eks. handicap, sygdom eller alder. Eksempler på byrumsudstyr, der understøtter fysisk aktivitet, kan være træningsudstyr, spil eller andre siddemøbler, der giver mulighed for at holde hvil under fysiske aktiviteter eller ved transport mellem hjem og aktiviteter i seniorklubber og aktivitetscentre.

Tabel 2. Fordeling af midler til fem ældrevenlige byrum

1.000 kr. (2025 p/l)	Styrings- område	2025	2026	2027	2028	*
Etablering af fem ældrevenlige byrum	Anlæg	2.731	1.320	0	0	550*
Inddragelse, afprøvning og evaluering	Service	300	100	100	0	
Afledt drift og vedligehold (varig)	Service	0	187	250	250	
I alt		3.031	1.607	350	250	550*

Proces:

Etablering gennemføres i perioden 2025-2026. Teknik- og Miljøudvalget og Sundheds- og Omsorgsudvalget forelægges hurtigst muligt i 2025 en indstilling om placeringer og koncepter til de fem ældrevenlige byrum. Der stjernemarkeres anlægsmidler, så forvaltningen kan igangsætte arbejdet med placeringer, koncepter og udarbejdelse af indstilling til udvalgene. Teknik- og Miljøforvaltningen evaluerer tiltagene i 1. halvår 2027, og projektet afsluttes med udarbejdelse af en anbefaling af koncept og forslag til flere placeringer. Teknik- og Miljøudvalget og Sundheds- og Omsorgsudvalget forelægges en sag vedr. koncepter og mulige andre placeringer samt evaluering af de eksisterende tiltag medio 2027.